

Vrsta dok.	Izdavač	RB	Rev
IZV	08-00	314	0

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PRAĆENJA REALIZACIJE UGOVORA SA DOBAVLJAČIMA

OGRANIČ
ENO

Strana:
7 od 17

2. REVIZORSKO MIŠLJENJE

2.1. REVIZORSKO MIŠLJENJE

Nakon provedenih testiranja revizija daje mišljenje o sistemu internih kontrola: Nezadovoljavajuće.

SAŽETAK NAJZNAČAJNIJIH NALAZA

- Izvršili smo uvid u ugovore vrijednosti iznad 6.000 KM, a koji nisu sukcesivna isporuka i utvrdili da svi testirani ugovori sadrže klauzulu o ugovornoj kazni u slučaju kašnjenja dobavljača u izvršenju ugovorne obaveze.
- Pokretači nabavki uglavnom ne dostavljaju Obrazac IZV Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza (u daljem tekstu: Obrazac IZV) u skladu s Instrukcijom a koji je osnova za obračun ugovorene kazne dobavljačima, a za dio dostavljenih Obrazaca IZV koji su uzeti u uzorak revizijom je utvrđeno da nisu sačinjeni u skladu sa Instrukcijom.
- Postojeći mehanizam kontrole da li su svi pokretači nabavke sačinili Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza nije efikasan, što se i pokazalo u revidiranom uzorku.

2.2. SAŽETAK NAJZNAČAJNIJIH NALAZA I PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE

Prethodna revizija pod nazivom Revizija praćenja realizacije ugovora, plaćanja i naplate zatezних kamata, kazni i penala vršena je u decembru 2020.godine. U istoj je konstatovano da prema „Instrukciji za naplaćivanje ugovornih kazni dobavljačima“ Sektor pokretača nabavke dužan je pismeno, popunjavanjem Obrasca IZV, obavijestiti uposlenike Sektora komercijale, Službe nabavke o tačnom datumu kada su ispunjene sve ugovorne obaveze. Revizijom je utvrđeno da se „Instrukcija za naplaćivanje ugovornih kazni“ ne primjenjuje dosljedno i u potpunosti jer pokretači javne nabavke uglavnom ne dostavljaju Obrazac IZV u skladu s Instrukcijom.

Tokom revizije uočene su određene manjkavosti na obrascu IZV koji je predviđen Instrukcijom za naplaćivanje ugovornih kazni dobavljačima i s tim u vezi predložene su slijedeće preporuke:

- Dopuniti Obrazac IZV kako bi iz istog bilo vidljivo koliko dana kasni realizacija ugovora, broj dana kašnjenja koji nisu bili pod kontrolom dobavljača i na kraju broj dana kašnjenja za obračun ugovorne kazne.
- Na obrascu dodati polje „početak realizacije“ kako bi se znalo kada je ponuđač uveden u posao kod usluga i radova, a kod roba taj datum bi bio datum zaključenja ugovora.
- Doraditi Instrukciju sa pojašnjenjem popunjavanja polja u Obrascu IZV.

Uvidom u Obrazac IZV koji se koristi u revidiranom periodu, utvrdili smo da navedena preporuka nije u potpunosti realizovana i ponovo smo uočili određene manjkavosti na obrascu IZV - Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza (u daljem tekstu: obrazac IZV), a navedeno je detaljnije obrazloženo u nastavku Izvještaja (tačka 3.1.3.).

U prethodnoj reviziji je dat prijedlog da se razmotri mogućnost da se obrazac IZV uradi u obliku web forme, što je i realizovano.

Vrsta dok.	Izdavač	RB	Rev
IZV	08-00	314	0

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PRAĆENJA REALIZACIJE UGOVORA SA
DOBAVLJAČIMA

OGRANIČ
ENO
Strana:
12 od 17

„Modernizacija i dogradnja Terminala B“, gdje je u članu 5. Navedeno „Ugovorne strane saglasno konstatuju da je krajnji rok za izvođenje svih radova koji su predmet ovog Aneksa, kao i Osnovnog ugovora i ranije zaključenih Aneksa do 22.09.2023.godine. U slučaju kašnjenja sa izvođenjem radova prema istom članu Investitor će Izvođaču obračunati i naplaćivati ugovornu kaznu u skladu sa članom 97 osnovnog ugovora, s tim da će se procenat ugovorne kazne obračunavati na vrijednost pojedinačno neizvedenih radova. S obzirom da radovi nisu završeni i nije istekao rok izvođenja svih radova naveden u Aneksu X, nije ni sačinjen Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza (Obrazac IZV). Prema zapisniku o izvedenim radovima sa redovnog gradilišnog sastanka predstavnika Investitora, Projektanta, Koordinatora nadzora i Izvođača od 13.06.2023.godine, sačinjenim od strane Ipsa Instituta d.o.o. Sarajevo u svojstvu Nadzora je navedeno trenutno stanje u realizaciji pojedinih radova na određenim lokacijama objekta Terminala B. Informisani smo da je u aprilu 2023.godine izvršen obračun penala u iznosu 9.147,66 KM za kašnjenje radova na stepeništima ST3 i ST6. Utvrdili smo da za navedeni iznos nije ispostavljen poseban dokument (faktura ili knjižna obavijest), niti je evidentiran u knjigovodstvu, te je manje plaćena 56. privremena situacija za navedeni iznos. Smatramo da je potrebno isto/navedeni poslovni događaj knjižiti na način da se penali fakturišu/iskazu odvojeno i evidentiraju na kontu Prihoda u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru u FBiH. Napominjemo da je tačkom 6.5. Instrukcije navedeno da bilo koja vrsta kompenzacije (umanjivanje fakture dobavljača za iznos ugovornih kazni i slično) nije dozvoljena. Ećo kompani (redni broj 16) Opremanje CIP-a je završeno, a Premium CIP-a je u toku. Detalji o prolongiranju su navedeni u Zapisniku o primopredaji robe za CIP salon od dana 18.06.2023.godine u kojem je navedeno da je izvršen prijem robe i izmjene u pogledu postavljanja iste, te da je Komisija potvrdila da je Isporučilac ispunio obavezu u skladu s članom 4. Ugovora. Iz razgovora sa nadležnim iz Sektora AP informisani smo da posao nije završen. Završeno je pola ugovora (CIP), a u PCIP nisu ni ušli jer aerodrom nije spreman. Prema komentaru nadležnih iz Sektora RTS: „Ovdje ćemo imati novi zahtjev prema Izvođaču, jer smo kroz anketiranje korisnika došli do saznanja da ovom salonu nedostaje toalet, apartman i soba za molitve, pa će se ovaj ugovor morati aneksirati. To će vjerovatno uticati na rokove“.

Sektor sigurnosti i zaštite je u toku revizije dostavio dio obrazaca IZV od toga i obrazac za Agenciju Middle point (redni broj 9.) za nadogradnju sistema za otkrivanje eksploziva za ručni prtljag i naveo da je bilo kašnjenje od 102 dana ali da isto nije uzrokovano krivicom dobavljača, a e-mailom je dostavljeno sljedeće objašnjenje: „Firma Middle point je napravila kašnjenje prilikom isporuke i nadogradnje sistema za otkrivanje eksploziva za ručni prtljag (CDSBC) na postojeće uređaje HI SCAN 6040a TIX sa opcijom za automatsku detekciju oružja. Razlog kašnjenja isporuke su naveli pandemija korona virusa“. Revizija smatra da navedeno objašnjenje kašnjenja dobavljača može biti opravdano samo ako je dobavljač dostavio dokaz da je viša sila (pandemija) razlog kašnjenja u isporuci ugovorene opreme, obzirom da se radi o realizaciji u 2022.godini (17.05.2022.godine zaključen ugovor u iznosu od **59.129,40 KM**). Napominjemo da je iznos ugovorne kazne po ovom ugovoru **5.912,94 KM**.
Prije sačinjavanja konačnog Nacrta ovog Izvještaja, dostavljeno je pojašnjenje od strane direktora Sektora sigurnosti i zaštite u kome je između ostalog navedeno: „Kada je u pitanju nadogradnja sistema za otkrivanje eksploziva cijenim da se ovdje radi o višoj sili (pandemija)“. Dostavljeno je i pojašnjenje od strane dobavljača Middle point, u kojem dostavlja prepisku putem e-maila sa njihovim dobavljačem Smiths da oprema nije dostupna, a i da su telefonskim putem informisani da neke komponente nije moguće nabaviti na tržištu, obzirom na globalne probleme u lancu snabdijevanja elektronskim komponentama i poluprovodnicima“. Prema komentaru nadležnih svi ugovori koje Društvo zaključuje sadrže odredbu da se za sve što nije regulisano Ugovorom

Vrsta dok	Izdavač	RB	Rev
IZV	08-00	314	0

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PRAĆENJA REALIZACIJE UGOVORA SA
DOBAVLJAČIMA

OGRANIČ
ENO

Strana:
13 od 17

primjenjuju odredbe Zakona o obligacionim odnosima, te da su ovdje primijenjene odredbe člana 133. istog kojim se propisuje uticaj Promijenjenih okolnosti, što je između ostalog i uticaj više sile.

Sektor aerodromskih usluga je dostavio informaciju da nisu sačinjeni obrasci IZV za UMA MULLER i COMMERCE ENGINEERING (redni broj tabele 6 i 25). Prema komentaru nadležnih iz Sektora UMA MULLER nije imala kašnjenje, a Commerce Engineering je izvršio produženje licenci koje se nalaze u cloud-u. Isporuka nije podrazumijevala fizičku isporuku licenci, da kašnjenja nije bilo, te da će Obrazac IZV biti sačinjen.

ZAKLJUČAK I PREPORUKA

Na osnovu svega navedenog zaključujemo sljedeće:

- Pokretači nabavki uglavnom **ne dostavljaju Obrazac IZV u skladu s Instrukcijom.**
- Postojeći mehanizam kontrole za koje ugovore je potrebno sačiniti IZV obrasce **nije efikasan,** što se i pokazalo u revidiranom uzorku.

Tačkom 6.5. Instrukcije navedeno je sljedeće: „Radnici odjela knjigovodstva obustavljaju plaćanje fakture dobavljaču kojem je fakturisana ugovorna kazna. Za praćenje uplate po fakturisanim ugovornim kaznama zadužuje se odjel knjigovodstva. Bilo koja vrsta kompenzacije (umanjivanje fakture dobavljača za iznos ugovornih kazni i sl.) nije dozvoljena. Nakon uplate cjelokupnog iznosa ugovorne kazne, zadržane fakture dobavljača se daju na plaćanje.“

Uzimajući u obzir navedenu tačku 6.5. Instrukcije, te u cilju osiguranja da svi pokretači nabavki dostave IZV predlažemo sljedeću preporuku:

- **Da uslov plaćanja fakture, nastale po osnovu ugovora za jednokratne isporuke u iznosu od 6.000 KM i više, bude priložen obrazac IZV.**

Prilaganjem obrasca IZV iz kojeg je jasno da nema kašnjenja u realizaciji ugovora stvaraju se uslovi da se izvrši plaćanje fakture ali ako je bilo kašnjenja krivicom dobavljača, što se treba vidjeti iz obrasca IZV, i ako će biti obračun kazne obustavlja se plaćanje u skladu s tačkom 6.5. Instrukcije.

Pored date preporuke postoji više mogućih rješenja koje bi trebalo razmotriti i prihvatiti ono rješenje za koje nadležni smatraju da je najefikasnije. Kao jedno od mogućih rješenja razmotriti opciju automatskog elektronskog kreiranja „praznog obrasca IZV“ za sve ugovore koji sadrže klauzulu ugovorne kazne, koja će biti vidljiva pokretaču nabavke i radnicima Odjela nabavke i skladišta, te da se ista popunjava po realizaciji ugovora i proslijeđuje dalje u proceduru obračuna ili odlaganja u dosije, ali i da popunjen obrazac bude uslov za plaćanje što je predloženo preporukom. Navedeno je potrebno zahtijevati u novom ERP ako isti bude mijenjao postojeću aplikaciju koja se koristi za praćenje realizacije ugovora/nabavki.

3.1.3. **Obračun ugovornih kazni za zakašnjelo izvršenje ugovornih obaveza**

Za kontrolni cilj 3. Provjeriti da li se obračunava ugovorna kazna za dobavljače koji kasne sa izvršenjem ugovornih obaveza, kako je to predviđeno Zakonom o obligacionim odnosima. Uvidom u dokumentaciju za period 01.01.2022.-30.06.2023.godine, kao i iz razgovora sa odgovornom osobom iz Sektora komercijale – Odjel nabavke i skladišta, utvrdili smo da u navedenom periodu Društvo nije ispostavljalo fakture za ugovorne kazne dobavljačima.

Revizija je testirala kašnjenja u realizaciji ugovora navedenih **u uzorku od 25 ugovora (tabela na strani 9. ovog izvještaja).**

U nastavku izdvajamo najznačajnija kašnjenja u realizaciji ugovora sa dobavljačima:

Vrsta dok.	Izdavač	RB	Rev
IZV	08-00	314	0

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PRAĆENJA REALIZACIJE UGOVORA SA
DOBAVLJAČIMA

OGRANIČ
ENO

Strana:
14 od 17

Za ugovor pod rednim broj 22. isporuka i montaža zaštitne perimetarske ograde i kablovske kanalizacije, uz demontažu postojeće ograde, u kompleksu MAS-a (u zonama: depo goriva, proširenje platforme i kružni tok Ilidža) u vrijednosti 588.912 KM zaključen sa dobavljačem Termo-Beton d.o.o. Breza dana 16.05.2022.godine, odnosno Aneksa ugovora od 28.12.2022.godine (Dodatni radovi 30.000,00 KM sa rokom utvrđenim osnovnim ugovorom) utvrdili smo da je sačinjen Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza (Obrazac IZV) dana 12.01.2023.godine. U Izvještaju je navedeno da je početak realizacije ugovora 16.05.2022.godine, a datum ispunjenja ugovornih obaveza 28.12.2022.godine (što se vidi i iz okončane situacije), što iznosi 226 dana. U članu 17. Ugovora je navedeno da je rok izvršenja radova 180 kalendarskih dana od dana uvođenja Izvođača u posao, što je kašnjenje od cca 40 (ili 46) dana i što bi značilo obračun kazne u iznosu od 23.556 KM. U Izvještaju je također navedeno (u petom redu obrasca) da je broj dana kašnjenja koji su nastali iz razloga koji nisu pod kontrolom dobavljača (viša sila i/ili zadržavanje sa naše strane) 0 (nula), što znači da je kašnjenje nastalo krivicom dobavljača i da treba obračunati kaznu. Prema tački 6.1. Instrukcije kod ugovora o javnoj nabavci radova danom početka realizacije smatra se dan uvođenja izvođača u posao što Sektor – pokretač nabavke evidentira u rubriku „Datum početka realizacije ugovora“ u Obrascu IZV 05-03 02 01 Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza, u skladu sa datumima evidentiranim u građevinskom dnevniku“.

Iz gore navedenog zaključujemo da je prema Obrascu bilo kašnjenja da je isto uzrokovano krivicom dobavljača, ali da nije obračunata kazna u skladu sa članom 21. Ugovora. Međutim, ukoliko datum uvođenja u posao nije 16.05.2022.godine već neki dan kasnije što bi se trebalo dokazati građevinskim dnevnikom, onda IZV nije popunjen u skladu sa Instrukcijom.

Prema komentaru nadležnih iz Sektora RTS propust je nastao zbog toga što obrazac izvještaja nije dobro popunjen. Naime Izvođač nije imao kašnjenja svojom krivicom, nego je sve uzrokovano na naš zahtjev ili zbog vremenskih uslova. Razlozi obustave radova su detaljno obrazloženi u građevinskom dnevniku.“

Također, dobavljač Demus (redni broj 24.) za ugovor o izvođenju građevinskih radova u sklopu sistema tehničke zaštite u vrijednosti 38.097,25 KM koji je zaključen 26.10.2022.godine sa rokom realizacije 30 dana od dana uvođenja u posao, imao je kašnjenje od cca 6 mjeseci. Naime, prema dostavljenom obrascu IZV navedeno je da je početak realizacije ugovora 26.10.2022.godine, a datum ispunjenja ugovornih obaveza 29.05.2023.godine (faktura je 31.05.2023.godine). Sve navedeno ukazuje da je bilo kašnjenja (ako nije drugi datum početka realizacije), te da je dobavljač kasnio cca 6 mjeseci što bi značilo da je trebalo obračunati kaznu u iznosu od 10% vrijednosti ugovora (maksimalan iznos) 3.809,7 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je sačinjen Aneks ugovora 28.03.2023.godine u kojem je konstatovano da se do dana zaključenja ovog Aneksa Ugovora sa strane Naručioaca, nisu stekli uslovi za uvođenje u posao. Revizija konstatuje da obrazac nije sačinjen u skladu sa Instrukcijom.

Agencija Middle point za ugovor Sistem za otkrivanje eksploziva (redni broj tabele 18.) ugovor u vrijednosti 6.377.910 KM zaključen 30.08.2021.godine, sa rokom završetka 190 dana od dana zaključenja ugovora, što bi bilo 08.03.2022.godine. Faktura je ispostavljena 01.04.2022.godine na koj je naveden datum isporuke 25.03.2022.godine što predstavlja kašnjenje cca 15 dana, te je trebalo obračunati kaznu u iznosu od 95.668 KM. U toku revizije (11.07.2023.godine) podnosilac zahtjeva za nabavku je sačinio Obrazac IZV i na istom je navedeno da je došlo do kašnjenja i to krivicom dobavljača. Prema komentaru nadležnih iz Sektora za administrativnu podršku: „ugovor nije realizovan 25.03.2022.godine i nije mogao biti realizovan na taj datum jer BHS sistem sa kojim je trebalo integrisati EDS sistem i izvršiti obuku na EDS-ovima nije bilo moguće prije te integracije Aerodrom je morao napraviti Zapisnik o prijemu osnovnog sredstva kako bi platili 55% vrijednos ugovora koje smo morali platiti po isporuci robe (a prije obuke, SAT testa itd...). Prema tome kašnjenja je bilo, ali bilo je prouzrokovano razlozima van kontrole dobavljača (Čelične grede z

Vrsta dok.	Izdavač	RB	Rev
IZV	08-00	314	0

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PRAĆENJA REALIZACIJE UGOVORA SA
DOBAVLJAČIMA

OGRANIČ
ENO

Strana:
15 od 17

spuštanje u terminal prilikom isporuke, te BHS koji nije bio spreman da se realizuje preostalih 15% ugovora)".

Prije sačinjavanja konačnog Nacrta ovog Izvještaja, dostavljeno je pojašnjenje od strane direktora Sektora sigurnosti i zaštite u kome je između ostalog navedeno: „Kada je u pitanju rok isporuke EDS-a cijenim da nije greška firme Middle Point nego naša jer nismo omogućili uslove za instaliranje mašina. Razlozi su detaljno opisani u dopisu.“

Revizija sugerše da se uskladi obrazac IZV od 11.07.2023.godine sa izjavom odgovorne osobe iz Sektora sigurnosti i zaštite i Pojašnjenja dostavljenog od strane dobavljača iz kojih proizilazi da kašnjenje nije bilo krivicom dobavljača, nego Naručioca, koji nije omogućio uslove za instaliranje mašina.

ZAKLJUČAK I PREPORUKA

Revizija konstatuje da u testiranom uzorku nismo mogli sa sigurnošću utvrditi za koliko je ugovora trebalo obračunati ugovornu kaznu, te sugeršemo da Uprava Društva zaduži nadležne da se preispita ispravnost (tačnost) popunjavanja gore-navedenih obrazaca IZV, te da se za kašnjenja za koja se utvrdi krivica dobavljača obračuna ugovorna kazna. Napominjemo, da za ugovore koji kasne u realizaciji ali su još uvijek u toku nismo vršili preračunavanje ugovornih kazni.

Predlažemo sljedeću preporuku:

- da Uprava Društva zaduži sve pokretače nabavki da sačine i dostave Obrasce IZV za sve ugovore čija je realizacija završena u periodu od 01.01.2022.-30.06.2023.godine, a koji su u sebi sadržavali klauzulu ugovorne kazne, i to nakon što se obrazac koriguje u skladu sa datom preporukom ili uz postojeći obrazac sa dodatnim pojašnjenjem i koje bi dostavili putem e-maila,
- da se koriguju prethodno dostavljeni Obrasci IZV koji su netačno popunjeni,
- na osnovu istog ispostave fakture ili knjižne obavijesti dobavljačima gdje god je isto moguće (obzirom na protek perioda od vremena realizacije ugovora).

U cilju potpune realizacije gore navedene preporuke predlažemo da Služba nabavke i skladišta sačini spisak svih ugovore čija je realizacija završena u periodu od 01.01.2022.-30.06.2023.godine, a koji u sebi sadrže klauzulu ugovorne kazne.

Revizija smatra da je propust u smislu obračuna kazne za kašnjenje u realizaciji ugovora dijelom rezultat nedovoljnog razumijevanja Obrasca IZV od strane pokretača nabavki koji ga popunjavaju, te da isti ne daje jasnu informaciju da li je bilo kašnjenja ili ne i da li je isto nastalo krivicom dobavljača za šta je potrebno obračunati kaznu.

U prethodnoj reviziji pod nazivom Revizija praćenja realizacije ugovora, plaćanja i naplate zatezних kamata, kazni i penala iz decembra 2020.godine, je između ostalog dat prijedlog preporuke o dopuni obrasca: „Dopuniti Obrazac IZV INS 04-6 01 01 Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza iz kojeg bi bilo vidljivo koliko dana kasni realizacija ugovora, broj dana kašnjenja koji nisu bili pod kontrolom dobavljača i na kraju broj dana kašnjenja za obračun ugovorne kazne“.

Iz testiranog Obrasca smo utvrdili da navedena **preporuka nije u potpunosti realizovana,** te smo uočili određene manjkavosti na obrascu IZV INS 04-6 02 01 Izvještaj o ispunjenju ugovornih obaveza koji je predviđen Instrukcijom za naplaćivanje ugovornih kazni dobavljačima.

Naime, Obrazac sadrži sljedeće rubrike: Predmet ugovora, naziv dobavljača, datum početka realizacije ugovora, datum ispunjena ugovornih obaveza i broj dana kašnjenja koji su nastali iz razloga koji nisu pod kontrolom dobavljača (viša sila i/ili zadržavanja sa naše strane).